

Monumentnummer*: 523478

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 24 juni 2002
Kadaster deel/nr 82943/77

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Scherpenzeel Scherpenzeel Gelderland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Scherpenzeel E 3859

Omschrijving**

Omschrijving

BOERDERIJ "Het Dorp" uit 1868 met HEK. Het pand heeft een rechthoekig grondplan met woon- en bedrijfsgedeelte onder doorgaand zadeldak. Het woongedeelte is met de voorgevel naar het noorden gericht. Het DAK is gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen en watert aan de straatzijde af via een gietijzeren goot en aan de andere zijde zonder goot. Het dakoverstek rust op doorgestoken gordingen. De windveren zijn voorzien van gezaagde decoraties: driehoekjes langs de onderrand en accolademotieven op de bovenrand. Gezaagde makelaars dienen als decoratieve bekroning.

De hoog opgetrokken GEVELS zijn in kruisverband gemetseld. De voegen zijn geknipt. De gevelopeningen in het woongedeelte zijn rechthoekig van vorm en worden afgesloten door strekken. De begane grond heeft T-schuifvensters met diagonale stalen roedenindeling: vier stuks in de voorgevel (noorden) en één in beide zijgevels. Twee vergelijkbare vensters in de rechter zijgevel (westen) zijn niet oorspronkelijk. Op de panelen van de vensterluiken is het motief van de zandloper met wisselrondje aangebracht in de kleuren blauw en wit. De lekdorpels zijn uitgevoerd in hout. De rijk uitgevoerde en symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft in het midden een vooruitspringend gedeelte met twee vensters gevat in een decoratieve omlijsting. De gecementeerde omlijsting bestaat uit twee fantasie-pilasters (vertanding en zigzag-motief) en een horizontale band met diamantkoppen in geel en zwart. In het basement van de rechter pilaster is een hardstenen gevelsteen aangebracht met het opschrift: "W.H.J.R. / 3 aug. 1868.". De verdieping heeft een groot samengesteld venster met drie hoge draairamen en diagonale roedenindeling. In de rechter zijde van de gevelvoorsprong bevindt zich een paneeldeur (toegang tot voormalige herenkamer). De voorgevel heeft aan weerszijden van de gevelvoorsprong een T-schuifvenster van het omschreven type. De uitgespaarde hoeken zijn onder het dakoverstek 'opgevuld' met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verticaal lattenwerk dat rust op een bewerkte hoekkolom.

De gevelopeningen in het bedrijfsgedeelte worden overwegend boogvormig afgesloten: rondbogen bij de oorspronkelijke stalramen en korfbogen bij de opgeklampte deel- en mestdeuren. De naar het zuiden gerichte achtergevel heeft een symmetrische indeling: deeldeuren met middenstijl tussen kleine rondboogvensters en mestdeuren. Ter hoogte van de zoldervloer bevinden zich jaartalankers: "1868". De hooizolder is bereikbaar via een korfboogvormig afgesloten luik. De duimhengsels zijn ingelaten in natuursteenblokken. Het bedrijfsgedeelte heeft in de oostgevel drie halfronde stalen stalramen en drie mestdeuren; om en om aangebracht. De westgevel heeft drie niet oorspronkelijke zesruits stalramen en één mestdeur. De RUIMTELIJKE INDELING is driebeukig. De grote herenkamer in de middenbeuk wordt geflankeerd door een slaapkamer aan de oostzijde en een kelder (tongewelf) met opkamer aan de westzijde. Achter de kelder/opkamer liggen achtereenvolgens de keuken, de zijgang en de waskamer. Het bedrijfsgedeelte heeft aan de oostzijde van de deel een koeienstal (5 gebintvakken) en aan de westzijde een paardenstal (2 gebintvakken). Het achterste gedeelte van de deel dat aansluit op de keuken is als bijkeuken bij het woonhuis getrokken. De draagconstructie van gezaagd grenenhout bestaat uit zes in serie geplaatste dekbalkgebinten met overstekken, dekbalkjukken en schaarspanten. Het eerste gebint is tegen de achtergevel geplaatst.

Het erf is aan de straatzijde afgezet met een laag smeedijzeren spijlen-HEK. Aan het begin van de oprijlaan staat een hoog inrijhek opgesteld: dubbel smeedijzeren draaihek met pijlpunten tussen twee houten stijlen die door een bol worden bekrond.

Waardering

BOERDERIJ "Het Dorp" uit 1868 met HEK.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een driebeukige hallehuisboerderij met middenlangsdeel. Het bedrijfsgedeelte is een vroeg voorbeeld van een grupstal met mestdeuren in de hoge zijgevels. Het woongedeelte valt op door de bijzondere ornamentiek en het rijke kleur- en materiaalgebruik. Opmerkelijk is voorts de gevelvoorsprong ter plaatse van de herenkamer met een eigen ingang in de rechter zijde. -Van cultuurhistorische waarde vanwege de relatie tussen de boerderij en het Huis Scherpenzeel; herkenbaar aan het kleurgebruik op de luiken, het opschrift van de gevelsteen en de herenkamer. - Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het markant gesitueerde agrarische complex "Het Dorp" aan de rand van het park rond Huis Scherpenzeel.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument